

Izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 8 K.

Rokopise sprejema "Narodna Tiskarna" v Gorici, ulica Veturini št. 9.



Naročnino in naznana sprejema upravništvo, "Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 16. junija 1910.

24. številka.

Vsi za enega!

Ves lutrovski in svobodomiselnih tabor je po koncu: Interpelacije v nemškem državnem zboru, interpelacije v avstrijskem državnem zboru, ropotanje po svobodomiselnem časopisju, kričanje po shodih itd. Kaj se je zgodilo? Sv. Oče Pij X. je izdal posebno okrožnico v proslavo 300-letnice sv. Karola Boromeja, slavnega katoliškega reformatorja in nevstrašnega boritelja proti luteranski lažireformaciji. V tej okrožnici je sv. Oče pred celim svetom povedal davno že izpričano resnico, da se je luteranska „reformacija“ spočela v strasti, da je izrastla iz pokvarjenosti, sprijenosti in upornosti odpalih duhovnikov redovnikov in plemičev lahkoživcev, ki so porabili to priložnost, da so se otesili cerkvenih npravstvenih zapovedi, da so smeli bolj razbrzdano živeti. Ta „reformacija“ je rodila moderni odpad od Kristusovega nauka, moderno svobodomiselnost, liberalizem, socialno demokracijo, moderno korupcijo in upornost proti zakoniti avtoriteti.

Vse to je gola resnica, ki jo se strahom ponavljajo objektivni luterani sami, kojih verstvo se je popolnoma zvodeničilo.

Sv. Oče pravi, da premaguje katoliška cerkev, kot Božja ustanova, vsa preganjanja in vse boje, ki so naperjeni proti njej. Kristus je obljubil svoji cerkvi pomoč sv. Duha. Zato je nepremagljiva. Čem bolj jo napadajo, čem bolj jo preganjajo, tem bolj se blišči, se poživlja in vtrjuje ter prav s tem poraja in prenavlja človeštvo. Čudovita moč sv. cerkve se javlja zlasti v svetnikih, ki jih pošilja Božja pre-

vidnost sv. cerkvi kadar potrebuje novega življenja, novih moči, novih pokrepčav. Tako se je zgodilo tudi v vihnih časih lutrovske „reformacije“. Bog je poslal cerkvi pravega reformatorja sv. Karola Boromeja. Ta mož je svetil kakor luč vsemu svetu in je v resnici vpeljal reforme v zmislu določil sv. tridentinskega zbora. Lutrovski odpadniki, lehkoživci, pokvarjenci, uporni duhovniki, redovniki in plemiči niso nič reformirali, ampak le zatajili krščanske resnice in dali ljudstvu in plemstvu neomejeno svobodo. Pravi reformator k boljšemu je bil sv. Karol Boromej. Njegovih reform, ki jih je vpeljal najprej v milanski nadškofiji, se je oprijel ves katoliški svet. Katoliška cerkev je po njem zablestela v prelepi brezmadežni obleki.

To so jasne besede sv. Očeta, ki jih v polnem obsegu potrjuje zgodovina. Okrožnica je bila objavljena o pravem času. To pričajo sedaj napadi na osebo sv. Očeta od strani lutrovcev, liberalcev, svobodomiselncev in socialnih demokratov. Vsi ti se čutijo zadete, ker so otroci istega duha.

Prav ta okolnost pa je nam v bodrilo, da se moramo tesno oklepati sv. Očeta. Čim bolj Ga napadajo in blatijo, čim bolj bruhajo proti Njemu ogenj in žveplo, tembolj Ga moramo ljubiti in braniti. Katoliški škofje in katoliški voditelji v Nemčiji so sklenili, vpriporiti odločno protiakcijo proti kričanju in zmerjanju lutrovcev. Prirejali bodo v ta namen shode in sprevide ter izdajali letake po celi Nemčiji, da se ljudstvo o vsej stvari natančno poduči. Nemški katoliki čutijo torej prav sedaj največjo potrebo tesno okleniti se rimskega po-

glavarja. Njim se pridružimo tudi mi! Na vseh shodih in v vseh pogovorih razlagajmo ljudstvu prekrasno okrožnico. Pokažimo v dejanju, da živi v katoliški cerkvi duh Kristusov, ki nas dela eno telo in da spolnujemo Njegovo največjo zapoved: *Ut sint unum* — Naj bodo eno! V katoliški cerkvi skrbi rimski papež za vse, vsi pa moramo skrbeti zanj. Kot pravi katoličani se moramo držati katoliškega načela:

Vsi za enega, eden za vse!

Pododsek za kolonske stvari v drž. zboru.

Ta pododsek je imel svojo prvo sejo v petek 10. t. m.

Prisotni so bili ti-le poslanci: Povše, načelnik; Fon, zapisnikar, potem dr. Faidutti, dr. Bugatto, Ivanišević (Dalmatinec), Šircelj.

Posvetovanje je bilo jako piodovito in se je konstatiralo popolno soglasje v načelih in postopanju:

Rešitev kolonskega vprašanja treba iskati upravnim in zakonodajskim putem. V prvem pogledu je treba stremeti za tem, da se kolone osamosvoji, v drugem pogledu treba skrbeti, da se bodisi v državnem, bodisi v deželnem zboru, ali pa tudi vsopredno v obeh sklenejo postavbe, ki bi bile sposobne urediti razmere med gospodarji in koloni.

Za poročevalca v prihodnji seji, ki se ima sklicati čim prej, se je imenoval prošt dr. Faidutti in se je naložilo načelniku, da nanjo povabi tudi zastopnika poljedelskega in pravosodnega ministerstva.

Neki poslanec je pravil, da mu je rekel neki veleposestnik, da so koloni sami

nezadovoljni s predlogom Schullern-a (ki se je obravnaval na posebni komisiji v Gorici).

Poslanec Fon ga je podučil, da je to sicer res, ampak samo radi tega, ker bi koloni hoteli doseči več nego je v tem načrtu.

Zanimivo je še to, da se je obravnava vršila v slovenskem, hrvaškem in italijanskem jeziku, da se toraj prvič ni govorilo nemško v odseku državnega zbora.

Dodatkotemu poročilu smo zvedeli, da je naš državni poslanec Fon predložil ministrskemu predsedniku baronu Bienenrthu resolucije zadnjega kolonskega shoda z obširnimi poročili o razmerah, ki sedaj vladajo v Brdih.

Zahteval je posebno, da c. kr. vlada pomaga „Goriški zvezi“ pri začetni akciji gledé nakupa zemljišč, ki bi se imela razprodati med kolone.

Z ozirom na okolnost, da naše male posojilnice ne smejo preveč kapitala zabiti v zemljišča, stopil je poslanec Fon v dogovor z našimi brati Čehi v svrhu, da si pri-skrbi potrebnega denarja.

V tej stvari se vršijo istočasno razgovori z udeleženi ministerstvi.

Italijansko vseučiliščno vprašanje.

Italijani so torej v torek glasovali za prehod v podrobno razpravo državnega proračuna. To je dokaz, da je prišlo med njimi in med vlado do sporazuma v zadevi ustanovitve italijanskega vseučilišča. Pri tem pa je eno gotovo in to je, da so morali Italijani odnehati od stališča „Trieste o nulla!“ ter sprejeti vladno ponudbo, da se italijanska pravna fakulteta nastene na Dunaju

Naš ABC.

Priredil A. P.

(Dalje.)

R.

Racionalizem. — Odločiti se morash, da veruješ vse ali ne veruješ nič: in odpró se ti ali zapró vrata do življenja v Boga — in potlej veš, kam padeš. Toda, če na pragu vere stojiš — če skopo računaš, nima li vera preveč obsega; je li modro, da se popolnem izročiš Bogu; pride li dan povračila za take žrtve; ne bo li razum trpel škodo pri tem: — to cincanje je po mojem racionalistiška vera; ž njo zamrzne svet v ledeno oblo, na kateri Bog-človek nima prostora.

J. g. H. Hahn: „Iz Jeruzalema“. Str. 133.

Racionalizem je naprej „liberalen“ — t. j. hoče strgati le one ve-rige in vezi duhov in duš, postav in zapovedij, katere poskuša pred sodnim stolom svoje osebne pameti prilagoditi

svoji teoriji ali modroslovnemu sestavu, pa ne more jih (s teorijo) združiti...

Dospelši tu sèm, postane racionalizem „radikalen“ — t. j. ne zavzre le te ali one postavbe; ne stremi le za tem, da bi opravil eno ali drugo napravo, ampak skuša prevreči ves svetovni red v verskem, državnem in družabnem oziru z duševnimi, npravnimi in gmojnimi pogoji ter razmerami vred.

Da se liberallec prelevi v radikalca, je neizogibno; ker človeški duh si ne dà počitka. Ni mu dano, da bi človeški duh ostal na pol-pota, ampak iskati in najti mu je popolno srečo (blaženost) pa najdejo duhovi le v Bogu, če se mu ponižno uklonijo v veri in ljubezni. Tega stremljenja po sreči racionalizem ne zatira; le odvisen noče biti; in zato hiti nezdržno v nasprotni smeri in dospé nujno na cilj, ki je Bogu gotovo nasproten — on dospé do samoo-boževanja. Tu pa najde — kar je očitno nasprotno blaženosti — brezmejno nevoljo, bedo in nemir srca, ki bi rado imelo vse drugače.

J. g. H. Hahn: „Ljubitelji križa“. I. zv., st. 120.

Razkošje. — Razkošje (potrata) ima hude gospodarske in npravne posledice. Kjerkoli se šopiri razkošje, izginjajo delavne moči, se širi šeškanje in nastaja siromaštvo. Razkošje in siromaštvo sta si vzajemna (korelativna) pojma; drug na drugega sta navezana. Razkošje izcimi (rodi) mnoga bitja, ki ne delajo ampak samo uživajo. Pa usahnejo glavniice zapravljalcev, in vsi, ki so od njih živeli, zapadejo siromaštvu: ta je gospodarska posledica.

Druga posledica je v npravnem oziru. Kjer gospoduje razkošje, se razvija nepošten dobiček brez dela, v škodo poštenega zaslužka, proizvajajočega dela. In tedaj ustajajo v duši človeški dvomi, je li pravična lastnina, ki je v razkošju in brezdelju zgubila npravno podlago in notranjo gospodarsko opravičenost. Kjer torej zavлада razkošje in nepošteni dobiček, nastopa zajedno komunistička agitacija proti lastnini.

Dr. G. Ratzinger: „Ljudsko gospodarstvo na npravni podlagi“. 1881, st. 86.

Kjer vlada nezmerno razkošje, se bolj in bolj zaničuje največje dobro

človeško — vera, npravnost, temeljita omika, poštenje in značaj —: in to je npravno barbarstvo; temu pa sledi nepreklicno splošno socialno barbarstvo. Kajti čim bolj raste na eni strani razkošje, uživanje in sredstva v njihovo uteho, tem bolj se množi na drugi strani beda in siromaštvo.

J. g. H. Hahn: „Široka cesta“. I. zv., st. 166.

Razporoka. — Ali je kak izhod iz zagate, kamor ju je privedla poroka po poroki? — In čutèč se jetnico te razporoke — kakor je pomenljivo dejal duhoven — proklinjala je mati Lucienova in Jeannina to zločesto postavbo, kateri se je slabotna ženska vdala v skušnjavi, ki vničuje družinsko in versko življenje, to postavbo anarhije in nereda, ki ji je obetala svobodo in srečo, ki pa ji je, kakor tudi že toliko drugim, donesla le sužnost in bedo!

P. Bourget-A. Kalan: „Razporoka“. St. 294.

(Dalje pride.)

in ne v Trstu. Zakonski načrt, katerega bode vlada v proračunskem odseku predlagala, se bode po najnovejših poročilih približno tako-le glasil: Italijanska pravna fakulteta ostane na Dunaju do sklepa šolskega leta 1914—15. Vlada bode morala predložiti parlamentu najkasneje do leta 1912 drugi zakonski načrt, s katerim se bode določilo kot sedež italijanske pravne fakultete kako drugo mesto, ležeče v italijanskem ozemlju, kamor bi se morala preložititi italijanska pravna fakulteta koj po sklepu šolskega leta 1914—15.

Italijani so s tako kompromisno zakonsko predlogo zadovoljni, dočim ji pa Nemci nasprotujejo. Ministerski predsednik ima sedaj dolga posvetovanja z nemškimi strankami, da bi jih pregovoril, naj bi tudi oni vsprejeli zgoraj omenjeni kompromisni zakonski načrt. Žuga jim pri tem z demisijo celega kabineta, opozarjajoči jih obenem na slabe posledice, ki bi zadele Nemce, ako bi njegovo ministerstvo odstopilo. Navidezno se Nemci Bienertu nekako upirajo, ali na vsezadnje se mu bodo vendarle udali, ker jim to najboljše kaže. Ali o vsem tem ima razpravljati proračunski odsek in v tem odseku se nahajajo tudi Jugoslovani in poleg njih tudi Vsenemec Malik, ki bodo vse poskusili, da zavlečejo razpravo kolikor mogoče na dolgo, ali bode zamogel proračunski odsek pred zadnjim čitanjem državnega proračuna v zbornici rešiti to kočljivo vprašanje. V tem slučaju pa bi postalo kolikor stališče vlade kakor tudi Italijanov jako kritično; kajti Italijani pravijo, da bodo glasovali v III. čitanju za državni proračun le tedaj, ako bode do onega časa že definitivno rešeno vprašanje o njih pravni fakulteti v odseku. Tako stoji stvari danes, kako se nadalje razvijajo, pokazala nam bo bližnja bodočnost.

Politični pregled.

Državni zbor.

V četrtek se je začetkom seje vršila debata o odgovoru ministerskega predsednika glede odpošiljatve avstrijskega vojaštva na Ogrsko. Govorili so poslanci Korošec, Stranek, Renner, Darsynski, Tresić, Scheicher, Choc, Tyrš, Borszynski in Habermann. Očitati so povprečno vsi vladi, da se ni uporabilo vojaštvo za vzdrževanje miru, marveč zato, da bi se preprečilo svobodno glasovanje in zatiralo narodnosti.

Nato je zbornica sprejela zakonski načrt glede povišanje pokojnin onih državnih uslužbencev, ki so bili upokojeni pred leti 1898 in 1899.

V petek je začela zbornica z drugim čitanjem državnega proračuna.

V soboto je poslanska zbornica nadaljevala debato o proračunu. Govorilo je več poslancev, med njimi tudi dr. Bugatto, ki je izjavil, da so Italijani dosedaj bili v zvezi z vladnimi strankami in da so podpirali vladno, da bodo pa, ker vidijo, da ne morejo v večini doseči ničesar, spremenili vlogo, ako se ne ugodí njihovi zahtevi glede juridične fakultete.

V pond. pa je poslanska zbornica končala splošno debato o proračunu. Danes se bode vršilo glasovanje o prehodu k podrobni debati.

V ponedeljkovi seji govoril je tudi ministerski predsednik baron Bienert.

V torek je poslanska zbornica sklenila z 214 proti 189 glasovom preiti v podrobno debato o proračunu za l. 1910. Da se povspeši posvetovanje, je zbornica na predlog predsednika sklenila razdeliti ves posvetovalni material v štiri skupine.

Potem je zbornica pričela z razpravo o prvi skupini, t. j. ministerski svet, dvor, kabinetna pisarna itd. Govorilo je veliko število poslancev. Italijanski poslanec Gentili je rekel, da so

Italijani glasovali za prehod v podrobno proračunsko debato, ker upajo da se v jeseni otvori italijanska pravna fakulteta.

Posl. dr. Rybač je govoril o stališču Jugoslovancov v vprašanju italijanske univerze in izjavil, da nimajo sicer Jugoslovani načelno ničesar ugovarjati zahtevi Italijanov po vseučilišču, da so pa iz taktičnih razlogov prisiljeni to zahtevo tako dolgo pobijati, dokler ne bodo Italijani sami, zlasti Italijani v Trstu zadovoljili šolski zahtevi Slovencev po ustanovitvi slovenskih ljudskih šol v mestu Trst in okolici. V tem vprašanju so edini vsi Jugoslovani in računijo na podporo tudi drugih Slovanov. Na koncu svojega govora, v katerem se je bavil tudi s pravosodnimi razmerami na Primorskem, je govornik izjavil, da bodo Jugoslovani glasovali proti proračunu.

Včeraj se je vršilo glasovanje o prvi skupini državnega proračuna med katero se nahaja tudi dispozicijski fond. Glasovanje je bilo poimensko. Za je glasovalo 239, proti pa 212 poslancev. Italijani so glasovali za dispozicijski fond, le tržaški poslanec Pitacco je glasoval proti.

Sporazum med obema jugoslovanskima kluboma v zadevi italijanske fakultete.

Ker je v torek „Savez južnih Slavov“ se izjavil, da v zadevi laške pravne fakultete stoji na znanem sklepu „Narodne zveze“, je v torek „Slovenski klub“ na predlog dr. Šusteršiča sklenil, povabiti parlamentarni komisiji obeh jugoslovanskih klubov na sejo, da se določi uspešno postopanje v zadevi italijanske pravne fakultete.

Skupno posvetovanje se je vršilo v torek popoldne. V isti seji se je z ozirom na razne nasprotnosti si vesti enodušno konstatiralo, da so v tem vprašanju zastopniki obeh jugoslovanskih klubov popolnoma edini.

Konference so se udeležili posl. Ploj, Laginja, Rybač in Trešić-Pavišić od „Zveze južnih Slovanov“, ter posl. Šusteršič, Korošec, Povše, Gregorčič in Grafenauer od „Slov. kluba“.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

P. n. gg. Mons. Jos. Pavletič na račun ustanovnine 30 K, Bressan 1 K, Jerzeršek 1 K, N. N. 1 K, Jakob N. 2 K, Amalija Vuk 1 K, Alojzija Grapulin 1 K, Fani Grapulin 1 K, Franc Grapulin 1 K, Ana Leban 50 v, Marija Vidmar 60 v, Terezija Gosak 1 K, Marjeta Kolkaj 2 K, Kati Munko 1 K, Andrej Munko 1 K, Marija Munko 1 K, Rudolf Munko 1 K, Jožef Munko 1 K, Frančiška Rupnik 30 v, Marija Cotič 1 K, L. Delpin 1 K, Ivana Mervič 40 v, Josip Patek, klepar v Gorici 1 K, Mali Urh 24 v, N. N. v Gorici 2 K, Neimenovana v Gorici 1 K, Nekdo iz Šempasa 60 v, Frančišek Kuštrin, kmet v Gorici 23 vin, v nabiralniku v gostilni g. Josipa Gorjanc 1 K 60 v, za prodane razglednice 6 K 40 v.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Za „Alojzijevisče“:

Veleč. g. Dr. Jos. Ant. Ujšić, prof. teol. 20 K, Svitoslav Dugar 2 K.

Prisrčna hvala in Bog povrni!

Darovi za slovensko zasebno gimnazijo v Gorici. — Županstvo v Sovodnjah 20 K. Starešinstvo občine Nabrežina je pa sklenilo v svoji seji z dne 5. t. m. prispevati za slovensko zasebno gimnazijo v Gorici vsako leto po 200 K.

Naj bi temu rodoljubnemu vzgledu prej ko prej sledila tudi druga starejšinstva v naši deželi!

Domače in razne vesti.

Genjenim naročnikom „Primorskega lista“. — Bližamo se koncu prvega poluleття. Zato se obračamo do vseh somišljenikov in prijateljev s prošnjo, naj naš list širijo mej ljudstvom. „Primorski list“ je katoliški ljudski list in kot tak ostane. Zagovarjal bo nevstrašno ljudske pravice, zastopal kmetijske, kolonske in delavske koristi, branil katoliško vero in slovensko narodnost. Kako se je v teku let naš list omilil ljudstvu, kaže ogromno število naših naročnikov, ki raste od dne do dne. Naš list je sedaj najbolj razširjeno glasilo na Goriškem in je vsled tega najvspešnejše orodje proti liberalizmu in socializmu. Širimo ga in skrbimo zanj! Za pol leta je cena listu za manj premožne 1 K 50 v, za premožne pa 2 K.

Novi kanonik. — Uradna „Wiener Zeitung“ je objavila te dni imenovanje solkančevega župnika preč. g. Janeza Kolavčiča kanonikom goriškega stolnega kapitlja. To imenovanje smo naznanili mi že pred tedni svojim čitateljem. —

O. kr. sodni svetnik in deželni poslanec g. dr. Stepančič je dobil dopust, dokler bo upravljal posel deželnega odbornika. Tako bo g. poslanci mogoče, da se popolnoma posveti svoji novi službi v prid in korist svojih deželanov.

Odlikovanje sarajevskega nadškofa Stadlerja. Cesar je nadškofu Stadlerju poslal svojo fotografijo z lastnoročnim hrvaškim podpisom v dragocenem zlatem okvirju z briljanti.

General Varešanin — baron. — Deželnega šefa Bosne in Hercegovine, Marijana Varešenina Vareškega, je cesar imenoval za barona v znak osebnega priznanja. General Varešanin je rodom Hrvat ter je večinoma služboval na jugu.

Atentat na generala barona Varešanina. Ko se je včeraj peljal deželni šef, general baron Varešanin, s svojim adjutantom od otvoritve bosanskega sabora v konak, je na poti nanj petkrat ustrelil iz revolverja socialni demokrat Bogdan Karajić, a ni zadel ne generala Varešanina, ne njegovega adjutanta. Napadalec je na to pomeril revolver nase in se ustrelil s šestim strelom. Bil je takoj mrtev. General Varešanin je nato s svojim adjutantom šel peš v konak.

Otvoritev „Slovenskega sirotišča“. — Dne 10. t. m. je imel odbor „Slovenskega sirotišča“ sejo, v kateri se je pretresovalo vprašanje glede otvoritve prepotrebne zavoda. Prostori, ki jih imamo na razpolago v kupljeni hiši, so se popravili in priredili za 54 gojencev. Nedostaje pa potrebne hišne oprave. Poleg tega ima društvo tudi še dolg, za kateri mora plačevati obresti. Z ozirom na stanje društvenega imetja je odbor pooblastil predsedništvo, naj stori vse potrebne korake, da se sirotišče čimprej preskrbi z opravo, igrališčem, telovadščem in potrebnim osebjem. Glede osobja in otvoritve sirotišča naj stavi predsedništvo v teku 3 mesecev konkretne predloge. Načelno se je sklenilo, da se s početka ne bode moglo sprejemati gojencev brezplačno. Sirotišče se otvori s prihodnjim šolskim letom, ako se oglasi kakih 20—30 gojencev z mesečnino 20 K. Odbor je obenem določil prostore, kjer se priredi igrališče in telovadišče. Društveni prostori se bodo mogli ob nedeljah in drugih prostih dneh rabiti za zabavišče, ki se otvori za slo-

venske mestne otroke. Upanje je, da se posreči s prihodnjim šolskim letom slovesno otvoriti zavod in nedeljsko zabavišče.

Prosimo častito duhovščino, čislane gg. župane in druge varuhe osirotelih, ubožnih, zanemarjenih in zapuščenih slovenskih otrok, naj se zgledajo pri predsedništvu „Slov. sirotišča“ v Gorici do 31. julija t. l. Po § 2. društvenih pravil je zavodu namen sprejemati ne samo osirotele otroke, ampak sploh zanemarljivo mladino pa tudi odrasle, kadar so brez dela ali posla. Za zanemarjeno šolsko mladino se mesečna določi po dogovoru.

Ob enem prosimo čislana županstva, ki so nam obljubila podporo ob otvoritvi zavoda, naj se sedaj spomnijo najubožnejšega zavoda na Goriškem.

Cesar je imenoval poveljnika 3. vojnega zbora, generala Schikofskyja za tajnega svetnika ter ga je v pond. dopoldne sprejel v avdijenci in zaprisegel.

Vožnja tovornih vlakov s prevažanjem oseb št. 972 in 973 na progi Buje—Poreč. Od nedelje 12. junija t. l. počenši prevažata ob vseh nedeljah in praznikih tovorna vlaka št. 972 in 973 na progi Buje-Poreč lokalne železnice Trst-Poreč potnike v II. in III. razredu. Odhod iz Buj popoldne ob 1. uri 28 min., dohod v Poreč ob 4. uri 50 min. popoldne, odhod iz Poreča ob 4. uri 30 min. dopoldne, dohod v Buje ob 12. uri 53 min. popoldne.

Velikanske povodnji. — Od vseh strani prihajajo poročila o velikanskih povodnjih in grozilih nesrečah, katere so te povodnji povzročile.

Na Tirolskem so reke prestopile bregove, preplavile polja, podrle mostove, razrušile hiše in zahtevale tudi človeške žrtve. Ravnotako na Bavarskem, v Švici in na Nemškem. Iz Berolina se poroča, da je prišla vas Fuchshofon, nahajajoča se ob reki Ahr, popolnoma pod vodo z vsem prebivalstvom vred. 160 ljudi je našlo v valovih smrti, pogrešajo pa jih še 200.

Iz Srbije pa poročajo, da je v torek zvečer bil tam grozni dež z nevihto, da je padala nenavadno debela toča, ki je dolgo in široko uničila vse pridelke. Reki Morava in Rezava prestopili sta bregove in poplavlili vse polje. V mestu Svilajnac je stala voda nad 2 m visoko. Ljudje so si rešili življenje s tem, da so splezali na strehe. Pri vsem tem pa je utonilo 28 oseb. V pokrajinah Jagodina, Čuprija in Bagrdan je povodenj uničila vse nasade, vse vinograde in spravila posestnike ob vse imetje. Kralj se je podal na kraj nesreče.

Dekliški pripravilci pri uršulnicah v Škofji Loki je podelilo c. kr. naučno ministerstvo pravico javnosti. V prihodnjem šolskem letu bo imel ta zavod I. in III. letnik. Vsprejemne izkušnje za I. letnik se bodo vršile 4., 5., in 6. julija t. l. — V uršulinskem zavodu v Škofji Loki je poleg preparandije še petrazredna ljudska in trirazredna meščanska šola z enoletnim nadaljevalnim tečajem za trgovstvo.

Polovične vožne cene za častnike in njih družine. Vojaški naredbeni list prinaša razglas, da so častnikom in vojaškim uradnikom ter njih družinam na progah avstro-ogrskih in bosanskih državnih železnic dovoljene polovične vožne cene.

Silna nevihta s točo je razsajala v soboto ponoči v Trstu. Začelo je bliskati in grometi že po 11. uri, a ob 1. in pol po polnoci se je usula nad mestom silna ploha pomešana z debelim zrnjem toče. V kratkem so bile vse mestne ulice pod vodo. — Naliv je trajal do 40 minut.

Obesil se je v ječi v Gradišču neki Josip Jazbec iz Gorice, katerega so minoli teden zasačili v Zagraju pri neki tatvini.

(Dalje v prilogi.)

Neurje na Štajerskem. — V pond. popoldne je razsajalo na vzhodnem in severnem Štajerskem hudo neurje. Postaja v Mürzzuschlag-u je bila vsa poplavljen, tako da je bil promet na Semmering ustavljen. Vode so narasle ter odnesle liše, drevesa, mostove itd. Reka Raab, ki je pred tedni izstopila iz struge in zahtevala 11 človeških žrtev, je včeraj zopet enega človeka požrla. Škoda je velikanska.

Predsedstvo bosanskega deželnega zbora. — Cesar je imenoval Turka Ali Beg Firdusa predsednikom, Srba Vojislava Sola in Hrvata Nikolaja Mandić-a podpredsednikoma bosanskega deželnega zbora, ki se otvori jutre.

Zasebna ital. gimnazija v Pulju. Lani so ustanovili v Pulju zas. ital. gimnazijo na stroške mestne občine. V seji mestnega šol. sveta dne 11. t. m. je naznanil predsednik, puljski župan dr. Vareton, da bo gimnazija gotovo podržavljena že pred začetkom prih. šol. leta.

Poročilo o letini na Ogrskem. — Glasom poročila ogrskega poljedelskega ministra je sredi maja in začetka junija vladalo ugodno vreme, čeprav so plohe in toča napravile na nekaterih krajih neznatno škodo. Žetev zimskih setev obeta dobro toliko glede zrnja, kolikor glede kvantitete slame. Trta in sadno drevje sta zelo neenakomerna, tako da se ne more glede letine ničesar napovedati.

Po uradni cenzitvi se prevideva na Ogrskem sledeče množine pri žetvi in sicer: 53,9 mil. kvintalov pšenice, 15,74 mil. kvintalov rži, 15,17 mil. kvintalov ječmena in 11,94 mil. kvintalov ovs.

Lansko leto so poželi 30,95 mil. kvint. pšenice 11,96 mil. kvint. rži, 15,65 mil. kvint. ječmena in 13,39 mil. kvint. ovs.

Pšenice bo toraj letos za $\frac{2}{3}$ več kot lani in upati je, da se cena moki znatno zniža.

Dobavni razpis. — Razpisuje se dobava sena, slame in drv za vojaštvo nastanjeno v naši deželi za leti 1910 in 1911. Dotične kolekovane ponudbe se imajo vložiti in sicer: za Gorico do dne 4. julija pri administracijski komisiji 4. bramb. pešpolka; do 16. julija pri obč. uradu v Bovcu za Bovec; do 11. julija pri voj. upravi v Kobaridu za Kobarid; do 12. julija pri obč. uradu v Breginju za Breginj; do 13. julija pri obč. ur. v Volčah za Volče in do 5. jul. pri obč. uradu v Kanalu za Kanal. Natančnejša pojasnila daje kupčijska in obrtna zbornica v Gorici.

Deleži zadrug z neomejenim poroštvom niso rubljivi. Najvišji sodni dvor je v tozadevnem slučaju razsodil, da deleži članov zadrug z neomejenim poroštvom niso rubljivi in da jih torej zasebni upniki zadrugarjev ne morejo prilegniti v rubežen. Razsodbo med drugim utemeljuje tako-le: §§ 55. in 79. zadrugnega zakona določata, da more izstopajoči zadrugnik zahtevati le svoj delež po sklepnem računu onega leta, v katerem izstopa, da pa nima nobene pravice do rezervnih zakladov in drugega premoženja zadruga. Iz tega sledi, da ima zadrugnik pravico tirjati povračilo svojega zadrugnega deleža, ne pa tudi kakih pravic do zadrugnega premoženja.

Stanje sadnega drevja in vinogradov. — Poročilo poljedelskega ministerstva o stanju sadnega drevja in vinogradov koncem maja 1910 se glasi: Deževno in megleno vreme v prvi polovici meseca je jako neugodno uplivalo na stanje sadnega drevja in povzročilo odpad mnogo sadja. Na Nižavstrijem in Moravskem je stanje vinskih trt malo zadovoljivo. — Na Češkem, Štajerskem, Kranjskem in v Primorju se kaže na podlagi sedanjega stanja vinogradov, da bo bogata trga-

tev. O škodljivcih trt se je dosedaj le malo poročalo.

Pošta na Dobrovem. — Poštni urad, ki se je nahajal sedaj v Biljani v Brdih, je premeščen na Dobrovo; obsegal bo tudi Medano s frakcijami.

Mesne novice.

Na o. kr. izobraževališču za učitelje v Gorici se bode vršilo priglajanje za vsprejem v I. tečaj dne 27. t. m. ob 3. uri do 6. p. p. in 28. istega meseca, od 9. — 11. ure zjutraj. Priglažiteljice se morajo predstaviti ravnateljstvu v spremstvu starih, oziroma njih namestnikov, s krstnim listom, zadnjim šolskim spričevalom in v pomanjkanju tega, z onim moralno-političnega vedenja in uradno zdravniškega spričevala o duševno-telesnem zdravstvenem stanju prosilke.

O. kr. štud. knjižnica. — Vsled tozadevnega predpisa se naznanja slavnemu občinstvu, ki knjižnico obiskuje, da morajo biti vse knjige vrnjene do 20. t. m. Med počitnicami se zopet lahko izposojujejo. Vodstvo.

Krožek abstinentov se je osnoval v „Slovenskem kat. delavskem društvu“ v Gorici. Novi udje se sprejemajo v društvenih prostorih v Sem. ulici št. 16. Predsednik novega krožka je delavec Anton Šinigoj.

Dopolnilne volitve v goriški mestni svet. — V soboto je volil I. volilni razred. Izvoljeni so bili: Feliks Favetti, inženir Silvij Pipan in tovarnar Erminij Dörfler.

Državnozborna dopolnilna volitev v Gorici. — Italijanska lib. stranka je proglasila za svojega kandidata za dopolnilno drž. volitev v Gorici, ki se bo vršila dne 26. t. m., deželno-sodnega svetnika Dijonizija Ussai.

Goriški peki ne znižajo cene kruha. — Goriški peki, ki so imeli sejo zaradi znižanja cene kruha, so sklenili, da ostanejo cene do 1. avgusta dosejanje. Sedaj je naloga na kompetentne oblasti, da čuva koristi konsumentov.

Zopet napredek. G. F. Bačner, delovodja svečarne g. J. Kopača v Gorici, je izumil stroj za uravnavanje in vrtnje sveč. S tem strojem se izdelujejo sveče ličnejše in preciznejše, kakor prostoročno in izdela se jih lahko še enkrat toliko. Dodati moramo, da je to prvi stroj v tej obrti; g. Bačner se je stroj zavaroval.

Zaradi poneverjenja. — Avgust Golob iz Solkana, knjigovodja trdke Tabaj v Gorici, se je sam javil prisodniji, ker si je prisvojil precejšnji znesek denarja, ki je bil last trdke.

Podružnica ljubljanske kreditne banke se nastani v kratkem v Gorici, in sicer v bivši Winkler-jevi hiši.

Obsojeni urednik. — Odgovorni urednik lista „Corriere Friulano“ je bil te dni obsojen pri tukajšnjem okrožnem sodišču na 10 dni zapora zaradi nekega članka o znani Andreinovi vohunski aferi v Trzinu.

Optična znamenja za vremensko napoved na slov. odd. deželne kmetijske šole v Gorici. — Na slov. odd. deželne kmetijske šole se napoveduje z optičnimi znamenji vreme naslednjega dne.

Ta znamenja se dajajo na podlagi naznanil meteorološkega observatorija dunajskega.

Na visokem drogu pritrjena zastava različnih barv naznanja občinstvu vreme kakor sledi:

Popolnoma bela zastava pomeni lepo vreme; popolnoma modra zastava pomeni slabo vreme; pol bela pol modra zastava pomeni spremenljivo vreme; pol bela pol rdeča zastava pomeni nevihto.

Vremenska napoved s temi znamenji služi kmetovalcem, da se zamo-rejo ravnati pri svojih poljskih opravilih.

Iz goriške okolice.

g Vabilo. — Hranilnica in posojilnica v Čepovanu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, vabi na redni občni zbor dne 26. junija ob 10. uri predpol-dne v uradnih prostorih se sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva; 2. Potrjeno računskega sklepa za leto 1909; 3. Volitev načelstva in nadzorstva; 4. Slučajni predlogi in na-sveti.

g Vabilo k veselici, katero priredi „Marijina družba“ v Grgarju v nedeljo dne 19. junija 1910 na vrtu domačega župnišča ob 4. in pol uri popoldne. Vspored: 1. V. Novotny: „Krasen pogled je na ta božji svet“. Dvoglasen ženski zbor; 2. Drag. Vodopivec: „Dve teti“. Šaloigra v enem dejanju; 3. E. Adamič: „Vrtarica“. Dvoglasen ženski zbor; 4. — A. Čadež: „Pri gospodi“. Šaloigra v dveh dejanjih; 5. Hr. Volarič: „Slovenskim mladencem“. Dvoglasen ženski zbor; 6. Viljem Pailler, poslovenil L. S.: „Sv. Neža“. Igrokaz v dveh dejanjih; 7. Pesem „sv. Neže“. Vstopnina: Sedež I. vrste: 1 K, II. vrste: 60 v., stojišče: 40 v. — V slučaju slabega vremena se bo vršila veselica prihodnjo nedeljo. Kobilni udeležbi uljudno vabi

Marijina družba.

g Hranilnica in posojilnica v Mirnu pri Gorici, registrovana zadruga z ne-omejeno zavezo bo imela svoj občni zbor dne 29. junija t. l. ob 4. uri pop. v Društvenem Domu. Dnevni red: 1. Po-ročilo za l. 1909. 2. Potrjenje račun-skega sklepa za l. 1909. 3. Volitev na-čelstva in pregledovalcev računa. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti.

O d b o r.

g Iz Dornberga. Naša posojilnica je pričela zidati prostorno dvorano. 20 metrov dolgo in 10 metrov široko, kjer bodo imela naša društva prostor za prirejevanje svojih predavanj in veselic.

V tej dvorani bodo imeli tudi Orli svoj telovadni dom. Upamo, da bo ta velika stavba do 10. julija pod streho in do konec julija končana, da v av-gustu lahko v njej priredimo veliko ve-selico, katero se namerava.

Znano posestvo kmečkega prija-telja Gilčverta je kupil na javni dražbi 13. t. m. zopet Gilčvert. Več upnikov je zgubilo več in manjše svote. Pravijo, da na tem posestvu ni sreče, ker je imelo v 50. letih že pet gospodarjev.

Trta lepo kaže, le preveč deževja je, kar peronosperi silno ugaja, ali naš pridni vinogradnik se ž njo bori dan za dnevom z marljivim škroplenjem, kolikor mu vreme pripusti.

Bog obvaruj polja in vinograde pred vremenskimi neugodami.

g Iz Brd. V sredo ponoči ob tri četr na 11. uro lovil sem Halleyevo repa-tico z daljnogledom, a vjel sem brez istega krasen zvezdni utrinek „da n'kul tac' ga“. Kakih 8 sekund je razsvitljaj nočno nebo kakor dober blisk in sicer v daljavi približno od 80—90 stopinj (gradov, Bogengrad) od zahoda proti vzhodu. Zadnji 2 sekundi se je videla velika rujavo siva prozorna megla, ka-tera je sè silno naglostjo plula od iz-hoda proti zahodu, v kateri je utrinek ugasnil — mogoče prevara za oči vsled hitrosti nasprotnega gibanja. Utrinek je prišel od strani ozvezdja „zmaja“. (Drache); bil je veličasten prizor — pa tudi mravlje so pretresen mozeg.

Iz ajdovskega okraja.

a Gabrije (vipavsko). — „... V noč nas je bilo prišlo pozdravit s svojim iz-zivanjem tudi klerikalna druhal iz sosednjega

Gabrija. — Čestitamo Valentinčiču in Šmidu! Imenitna božja namestnika sta. — Tako končuje dolg dopis iz Branice v „Primorcu“ z dne 3. VI. 1910. št. 22.

Ali sva „imenitna božja namestnika“, ali ne, to gre drugim soditi, ne pa dopisniku, katerega ni noben postavil za sodnika čez duhovski stan. Gabrce imenuje „klerikalna druhal“; to naj si Gabrci zapomnijo. Meni podpisanemu ni treba prav nič „čestitati“, ker za tisti obisk nisem prav nič odgovoren, ker nisem jih jaz poslal, kakor se je v Branici govorilo, in kar dopisnik misli. Ali pa morda nama „čestita“, ker gabrskih deklet ni bilo zraven pri plesu. Če je to, pa sprejem čestitanje in si štejemo v čast, da so v Gabriju dekleta toliko pametne in po-štene. Res, ostale so doma.

V Branici so namreč pod imenom „Družbe sv. Cirila in Metoda“ napravili ples pri veleposestniku g. Florijanu Čehovin, kjer je spomenik. Delali so veliko reklamo, da pride poleg godbe toliko in toliko „Sokolov“, da je za korist slov. šolstva i. t. d. Prišli so res „Sokoli“ iz Trsta. Ali njihov ples se je slabo sponesel, ker je primanjkovalo deklet, in ni imel skoro kdo plesati. Ljudstvo v Bra-nici in vsej okolici je vedelo za te limanice, ki so imele namen liberalni in svobodomi-selni; zato so imeli s plesom še precej zgube, posebno, ker je tudi vreme se zaro-tilo zoper nje. Klaverno in tiho so se raz-hajali; ni bilo slišati ne vriskanja, ne no-benega „živio“. V liberalnih dopisih pa se jezijo nad „namestniki božjimi“.

V liberalnem časopisju pa napadajo preč. g. kurata Šmida v Branici. Naj le do-pisnik loputne po njem, ker je vreden. Za-kaj ustanovil je Marijino družbo, izobraže-valno društvo in Orla? Zakaj dela v pro-speh in blagostanje ljudstva, ne da bi za dovoljenje vprašal liberalce in „svobodomi-selce“? Dopisnik, ki mu ne sega niti do kolen, in ki meče nanj kamenje izza plot, kjer je skrit in se pod svoj dopis ne pod-pisuje, naj vé, da tako zna vsak figovec. Mi pa ljudstvo podučujemo, da „Družba sv. C. in M.“ je liberalna postala, in da „svo-bodomiselstvo“ je puhломiselstvo; in da če slepec slepca vodi, padeta oba v jamo; da mladina se s plesom kvari, in da svetnika C. in M. sta Slovane pokristjanila, in ne želita da bi jih „svobodomiselnici“ razkristja-nili in podivjali.

V Gabriju dne 11. junija 1910.

Štef. Valentinčič,
kurat.

a Vabilo k javni telovadbi, katero priredi telovadni odsek „Orla“ „Sloven-skega izobraževalnega društva“ vspo-redno z veselico dne 26. junija v Ba-tujah. Vspored javne telovadbe: 1. Ra-jalni pohod. 2. Nove proste vaje. 3. Vaje na orodju (skupine). 4. Moreške (sab-ljanje). 5. Po javni telovadbi veselica: štiri točke petja, dve deklamaciji in dva govora. 6. Srečkanje s petnajstimi do-bitki. 7. Prosta zabava, pri kateri bo delovala šaljiva pošta. Pri telovadbi in veselici svira oddelek vojaške godbe pešp. št. 47. iz Gorice. Začetek točno ob 4. uri pop. Vstopnina k telovadbi in ve-selici s sedežem: I. razred 2 K, II. 1 K, stojišča 40 v, uniformirani „Orli“ 20 v, telovadci vstopnine prosti, otroci 20 v. Veselica se bode vršila ob vsakem vre-menu. K obilni udeležbi najuljudneje vabi izobraževalnega društva telovadni odsek „Orla“ za Batuje-Seio. Odbor.

a Iz Gaberja. Za slabo ljudi so nas imeli in nas imajo še, nas Gabrce. Pa veste g. urednik, nismo ne taki, kot se nas sodi. Nabrali smo darove za lep lestenc, za novo nebo in sedaj bomo skladali pa za zvonove. Res hodimo po svetu in se trudimo z delom, pa tudi za cerkev radi damo. Nekdaj so se nam „Dulanci“ v Branici smejali, zdaj se pa mi njim; zložili so namreč „dulanski“ fantje nekaj kron skupaj za novo nebo. Sedaj so pa šli in kakor smo slišali, jih zahtevajo nazaj. Morajo že biti v velikih tiskah. Ali je to fan-tovsko? Mi Gabrci kaj takega vendar še nikdar nismo napravili. Stavili so

nas tudi v „Primorca“ kot „druhal“. Le počakajte boste videli kje da je neotesanost pri nas ali pri „Dulancih“ kjer je malo hiš. Kotel ponvi nima ničesar očitati! Mladenič.

Iz kanalskega okraja.

kl **Banjšice**, 11. VI. 10. — Kmečko-izobraž. društvo „Vzdrami se“ na Banjšicah priredi dne 19. VI. svojo prvo veselico. Vspored: 1. Pozdrav. 2. C. N.: „Naša zvezda“, meš. zbor. 3. Deklamacija. 4. I. Fl.: „Triglav“ moški in meš. zbor. 5. „Dobrodošli!“ Kedad pojedete domu? igra v enem dejanju. 6. Deklamacija. 7. Nastop petletnega dečka na harmoniko. 8. Srečkanje in prosta zabava. — Vstopnina: sed.: 80 v, stoj.: 50 v. K obilni udeležbi vabi odbor.

Banjška planota leži 800 m nad morjem ter je na Goriškem najkrasnejši kraj; — proti jugu lep razgled na morje, Trst z okolico, Oglej, celo Benetke in proti severu se pa raztezajo kakor pred teboj stojišče, s snegom pokrite lepe Alpe. Za ljubitelje in občudovalce narave, posebno pa za turiste bo to krasen dan! Zatorej prihitite vsi na to divno planoto, v ta goriški raj!

kl **Iz Anhovega**. — Neki dopisnik „Prim. lista“ nam je v 23. šte. od dne 9. junija predbacival, da namerujemo onemogočiti cesto, katera bi bila Goljevcem na korist. Da stvar malo pojasnimo, povemo vam sledeče:

Mi Anhovci ne nasprotujemo nič zgradbi ceste ampak temu, da se naše kot cestne doklade vplačane kronice porabijo za to, da se gradi brezpomembna in le nekaterim Goljevcem koristna cesta v potok pri Kosovem mlinu. Cesta naj bi se marveč tako zgradila, da je z istimi stroški obenem ustrezno Kamencem in Goljevcem, ki bi imeli tako zvezo z mestom in pa k cerkvi na Gorenjem polju. Na ta način bi bilo pomagano tudi vasem Robidenbreg, Anhovo in Gorenje polje. Konečno pozivljamo slavni cestni in deželni odbor, naj se načrt dobro preuči, predno se prične z delom.

Iz tolminskega okraja.

t **Iz Volčanskih hribov**. — Tukajšnjemu posestniku v naših Rutih Luku Jug je strela udarila v hlev ter mu ubila vola vrednega blizu 400 kron; starejšega sina pa je strela na skednju tako omamila, da se je nezaveden zgrudil na tla ter komaj več prišel k zavesti. Zopet se vidi, kako potrebna je goveja zavarovalnica tudi za Volčansko županstvo. Naš tukajšnji g. podžupan je že dvakrat stavil predlog v starašinstveni seji, naj se ustanovi zavarovalno društvo, pa vsaki-krat se je vzdignil eden najbolj uplivnih mož ter govoril nasproti predlogu. Toda vi gospod, ako nočete pomagati, pa vsaj molčite in ne nasprotujte. Koliko dobrega so že zavarovalnice po deželi naredile; koliko solz se ravno z zavarovalnicami posuši mej našim revnim kmečkim stanom?! Zato vsi dobro misleči možje, po koncu in na delo za to prekristno napravo. Veliko se tem potom zboljša tudi živinoreja, ker potom zavarovalnic imamo tudi živinozdravnika in zdravila na razpolago. ker se obolela živina dobro in pravilno zdravi ne pa po mazačih kakor je še marsikje navada. Lepodolski.

Iz komenskega okraja.

km **S Krasa**, 12. junija. — Cel pretekli teden je razsajala po Krasu huda, strašna nevihta. Začela je v nedeljo 5. junija in trajala skoraj vsaki dan s točo.

V sredo na to in v četrtek je bila nevihta s točo in viharjem zlasti po spodnjem Krasu. Pobila je strašansko občino Lipo, deloma občine: Sela, Bre-

stovico, Škrbino in druge občine proti Komnu.

V soboto po noči so zopet od severja pridrvili grdi oblaki in okoli 11. ure, nastala je strašanska, grozna povodenj s točo! Take hude ure ni bilo že veliko let. Ljudje so bili celo noč na nogah, da so si rešili živino, da se ni vtopila. Voda je razorala in raznesla njive v polja tako, da je groza gledati! Doline so polne vode in grušča. In — kar je najhujše — vmes padala je v enomer toča tako, da je bilo vse belo in celi kupi. Pobila je hudo Temnico, Vojščico v drugo Brestovico, Gorjansko, deloma Komen, dalje Pliskovico, Veliki Dol in dalje in dalje.

Nekatere občine je tako razdjala, da bo v kratkem vse rujavo. Tu in tam kosijo žito.

Britkim srcem gleda ubogi kmet vničen njegov trud — delo celega leta! Bog se ga usmili in potolaži!

km **S Krasa**. Na Krasu ni bilo že 3 leta toliko sena, kot ga je letos. Posebno lepo je v okolici sežanski.

Kosci iz Kanalskega in Tolminskega se letos brez skrbi podajo na Kras in Vipavsko, ker dela jim ne bode zmanjkalo a jela tudi ne. Toliko na znanje ljudstvu, da bode kak groš prislužilo.

km **Iz Komna**. Skoro po vseh vaseh okolu Komna je napravila toča v minulih dneh veliko škode. Le Komen-tem je hvala Bogu do sedaj prizanesla.

V Komnu pa imamo druge vrste točo, ki posebno ob nedeljah razsaja, to so namreč javni plesi, ki kvarijo našo mladino in škodujejo na zdravju in ji praznijo že tako preveč jetične žepe. Dne 22. m. m. je imelo ples kolesarko društvo. Dne 29. m. m. je bil ples v Svetem „Pri oprtnjaku“, pri katerem je baje dobil kakih 80 K pod lakt. Zopet dne 5. t. m. so plesali naši sokoli. Pri vseh treh plesih pa je vladala mizerija!

Pleši, pleši ljub' moj sin,
Saj pleše tudi packatin!

K o m e n č a n k a.

km **Izpod Škratljevoe pri Štanjelu**. Naročali ste enkrat v svojem cenjenem listu, da naj Vam somišljeniki naznajo vse plesove, ki se bodo vršili po Vipavskem in Krasu. Veliko ste že zvedeli o takih pojavih; pa tako žalostnega kot so razmere glede plesa pri nas, se pa zlepa ne dogodi na deželi.

Znano Vam je, da je na svojem domu v Oseku umrl naš blagi g. kurat Gleščič — 1. junija t. l.

Sedaj pa poslušajte: V osmini njegove smrti razpravljalo se je v občinski seji o javnem plesu. In kaj stori naše starešinstvo? Dovolj ga z 13. proti trem glasovom. G. vit. Fabianija ni bilo zraven. Zares globoko je padlo to starešinstvo s svojim Lipetom, da niti toliko, ne verskega, niti človeškega čuta nima, da bi vsaj iz spoštovanja do smrti in žalovanja po pokojniku odneslo javni ples na pozneje. Za ples glasoval je, kajpada tudi g. Lipe, župan sam. Potem se pa dela tako nedolžnega kot bi ne znal tiču vode skaliti. Zapomnite si Lipe Šnajderjev! Vse, vse si zabilježimo in ob času se bo uporabilo. Veste še kaj ste zatrjeval pok. gosp. Gleščiču o volitvah v starešinstvo? Ali veste kakaj je on podpiral Vašo kandidaturu in večina Štanjelcev, ki jih je po Vaših zagotovilih pok. gospod kurat za Vašo izvolitev nagovarjal? Kobdiljci in Hruševljani ali vidite Lipeta možbesedo! Mogočen zna biti sedaj, nekaj bilo pa je vse drugače. Lipe, Lipe, plešovi spravijo marsiktero hišo v nič, pa tudi marsikatero županstvo v zle posledice!

km **Hranilnica in posojilnica v Štanjelu** ho imela redni letni občni zbor v društvenih prostorih dne 26. junija ob 3. uri pop. s sledečim vspre-
redom: a) Poročilo načelstva in pregledovalcev računov; b) Potrdite v letneg

računa za l. 1909; c) Volitev načelstva; d) Slučajnosti in predlogi. O d b o r.

km **Iz Gor. Branice**. — Vedež bi se ne oglasil več, če bi ne bil pod popravkom z dne 2. junija „Prim. list“ št. 22. podpisan sam velerodni g. Jacobi, predsednik. Žalibog!

Na prvo: „ni res“ ne najdem povoda odgovarjati, ker je potrdil g. predsednik sam, da je on s svojim društvom otel našega rojaka pozabljenosti. Čast mu!

Vse kaj drugega je z drugim: ni res. Tam piše g. predsednik, da je cerkvena občina prevzela s prejemanjem obresti od navedene glavnice dolžnost, da oskrbuje spomenik. Ravno to pa „ni res“!

Kdo vodi tukaj cerkveno občino? Ali ne cerkvenoskladovni odbor? Toraj: ali ste dali temu v roke onih 400 K? Ne, in zopet ne! Pač pa ste jih vročili g. Valesu, kuratu in ključarju Fr. Štembergerju. Ta dva sta vse kaj drugega kot cerkvena občina! Veste kakšen zastop je? To je cerkveno oskrbnništvo t. j. cerkev.

Na to oskrbnništvo glasi se tudi knjižica, kjer stoji črno na črtanem polju: Kirchenverwaltung Branica zur Erhaltung Čehovins Denkmal.

Toraj kdo oskrbuje spomenik?

To bodi pa tudi odgovor g. Florijanu Čehovinu in njegovi „Soči“.

Tako bi se gori naveden stavek: „In ta cerkvena občina je prevzela s prejemanjem obresti od navedene glav-
nice, dolžnost, da oskrbuje spomenik“, moral glasili: „In to cerkveno oskrbnništvo v Branici prevzelo je i. t. d.“

Velerodnemu g. Jacobi-ju popolno priznanje za njegov trud in požrtvalnost; samo, le ne si dati vplivati od ljudi, ki vso stvar drugače razumejo, kot velerodni g. predsednik sam! Hvala za podatke! Vedež.

km **Iz Volčjegrada**. Dne 12. t. m. smo slišali pred cerkvijo oklic, da podeli vlada 5000 K, da se nakupijo pure v namen pokončevanja kobilic. Temu smo se vsi čudili, kajti kobilice so hvala Bogu pri nas izginile. Naši ljudje bi puranov proti kaki obvezi nikakor ne vzeli. Še enkrat rečeno — kobilice niso letos na travi nobene škode naredile in imeli bomo za seno prav dobro letino. Le toča nas je od 9. — 12. t. m. dvakrat prav dobro oplazila in tu je treba izdatne podpore.

km **Iz Kregolišča pri Velikem Dolu**. V soboto ponoči od 10. ure do 3. ure zjutraj je divjala pri nas in v okolici taka nevihta, da je bilo strah. Dežja in toče je bilo toliko, da smo morali gnat živino iz hlevov, da se nam ne potopi. Tako je toča vse pobila v Vel. Dolu, Gorjanskem in na Brjah. Ubogo ljudstvo, kaj boš zdaj počelo?!

Droblinice.

Nalivi na Ogrskem. Iz južnih delov Ogrske prihaja o poročila o silnih nalivih in povodnjah. Izlasti je v Čakovcu in Barošu napravilo neurje veliko škodo.

Protestni shod Hrvatov. V Sarajevu se je vršilo dne 12. junija importantno zborovanje Hrvatov proti zapostavljanju hrvatskega naroda povodom cesarjevega obiska. Vsi govorniki so dajali izraza svojemu ogorčenju proti vladi. Ob viharjih aklamacijah je bila vsprejeta resolucija, ki zahteva izdatno zadoščenje in ki za slučaj, da bi se tako zadoščenje odreklo, napoveduje, da odpošljejo Hrvatje deputacijo k cesarju. Na večer so priredili velik komers.

Blagoslovljenje zvonov za novi zvonik Sv. Marka v Benetkah. Včeraj so na slovesen način blagoslovili štiri nove zvonove, namenjene za novi zvo-

nik Sv. Marka v Benetkah. Zvonovi se postavijo na svoje mesto že te dni, ker je zvonik do zvonov že dozidan.

Ustoličenje novega djakovskega škofa dr. Krapca je določeno na 29. t. m. —

Pet oseb ubila strela. V Liču pri Fužinah je minolo soboto popoldne udarila strela v neko drevo, pod katerim je vedrilo mnogo poljskih delavk. Pet oseb je bilo na mestu mrtvih.

Napad. — V petek je v Trstu v neki hiši na stopnicah napadel Grk Juri Buciol mlekarico Josipino Tavčar iz Dutovelj. Zagrabil jo je za vrat, da ni mogla kričati. Neka ženska je slišala ječanje ter poklicala stražnika, ki je Grka aretiral.

Strela je ubila v Grimaldi na Buze ščini cerkovnika Mateja Pavlovič-a, ko je ta zvonil proti nevihti. Bil je takoj mrtev. Tam je toča tudi napravila mnogo škode posebno v občini Draguč.

Novi videmski nadškof. V Vidmu so dobili novega nadškofa v osebi Antona Anastazija Rossija, mladega in jako delavnega moža. Zdi se, da bo beneškim Slovencem popolnoma pravičen in naklonjen.

Prebivalstvo Kitajske. Profesor na vseučilišču v Tsientsu, Renouf, ceni na podlagi dobljenih podatkov prebivalstvo Kitajske v vseh 18 pokrajinah na 407 milijonov duš.

Velike vaje angleške mornarice. Velike vaje angleške mornarice se bodo pričele 4. julija ter se jih udeležijo 300 ladij, med temi 45 bojnih ladij in 25 oklopnih. Vaje bodo trajale 25 dni.



Mlado in cvetoče,
zdravo in veselo

nemore ostati nobeno dekle in nobena gospodinja, katera se mora mučiti leta in leta v kuhinji in v gospodinjstvu pri pranju in umivanju s slabim milom. — Pri porabi

Schicht-ovega
mila

se varuje roke in doseže hitro, brez truda in napora snežno belo perilo.

Silno deževje na Hrvaškem. V zagrebški okolici in po celem Zagorju je bilo silno dežja in toče, ki je napravila veliko škode.

Potres. Ob 12:45 po noči v torek je bilo čuti v Reggio di Calabria, Miletu in v Gallini močan potresni sunek.

Drugi potresni sunek so čutili v Messini in Gallini v torek ob 10:30 dopoldne. Prebivalstva omenjenih mest se je polastila velika panika. Škode ni potres napravil.

Z ognjem in mečem. Pri volitvi občinskega predstojnika v Okuli so pri-
staši podleglih kandidatov zažgali vas na dveh krajih. Cerkev in mnogo hiš je pogorelo do tal. To je kultura ogrskega naroda.

Književnost.

Ave Marija! Slovenski nabožni list za jugoslovanske izseljenike v Ameriki izdaja Družba sv. Rafaela v New Yorku, stane za Ameriko za celo leto 50 cent, za Evropo pa 3 K 75 v. Ta list izhaja začetkom vsakega meseca in je vse pod-pore vreden.

VABILO

na
redni občni zbor
hranilnice in posojilnice
v PEVMI

reg. zadruga z neomenjeno zavezo,
ki se bode vršil

dne 26. junija 1910 ob 5. uri pop
v župnišču.

DNEVNI RED:

1. Poročilo o izvršeni reviziji.
2. Odozritev računskega zaključka za l. 1909.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev računskega pregledovalca in njega namestnika.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vinorejci, pozor!

Kdor ima kalna in motna vina je skrajni čas umetno s čistiti s čistili, ki ne puste in ne vzamejo vinu nikakega okusa ali buketa.

Pri sedanjih vročini zgodi se lahko, da čez noč zgubi kmet ves svoj vinski pridelek, namreč da se vino vzdigne kar pa čiščeno vino s čistili nepozabnimi v tukajšnjih krajih in po novim vinskem zakonu dovoljenimi ne naredi hitro kaj takega.

Vino čiščeno dobi lepo barvo, bolji okus in je bolj stanovito.

Naslov pove iz sprijaznosti upravništvu našega lista, Semeniška ulica št. 16 II. nadst. v Gorici.

Vzorec vina naj se seboj prinese.

Marijin otrok.

Vodilo za ude Marijinih družb, drugi natis, priredil in založil P. Lavrencij Göppel, Ord. Cist. v Zatičini 1910, V natisek dovolila preč. kn. čk. ordinarijat v Ljubljani in veleč. gospod opat. Fr. Gerard, Ord. Cist. v Zatičini. Tisk in vezava I. Krajec nasl. v Novem mestu. — Cena: v uzo nje vezana knjižica z rdečo obrezo krona 1.80, s zlato obrezo 2 kroni, po pošti 10 v več. Dobiva se naravnost pri založništvu v Zatičini (Kranjsko), v prodajalni Katol. tisk. društva (Ničman) v Ljubljani in po knjigarnah. Knjižica je gledé priročne podolgovate oblike in lepe vezane vsega priporočila vredna.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obre-
stovala pričenši s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5 $\frac{1}{2}$ % (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo ne-
spremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nosilce (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove a merikanske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“.

Kuharsko knjigo zastonj

vdobi vsakdo po pošti pri Provi
kranjski tovarni testenin v Il.
Bistrici.

Priložnost za nakup!

Tovarna mi je poverila prodajo blaga, ki se je rešilo pri neki elementarni nezgodi. Mnogo tisočev krasnih, *teških flanelastih odevi*, po lepih, najnovejših vzorcih in v finih barvah ter obrobjenih s svilo s komaj vidljivimi madeži od vode. Te odevje so jako sposobne za pokrivanje postelj ter za osebe v boljših hišah, so jako fine, gorke, močne ter 180 cm dolge. Jaz pošiljam 3 fine, z žido obrobjene flanelaste odevje po povzetju za 10 K. 4 neobrobjene komade za 11 K. 4 gospodarstvene odevje, rumene ali risane za 12 K. Jako fine bele flanelaste odevje, 4 komade za 12 K; sešite odevje, z bombažem napolnjene, jako svetle, krasne, bordó ali svetlo modre 2 komada za 10 K. Naslov:

R. Beker, posestnik hotela, Solnitz,
— (Češko). —

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodaj-
jalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na
vogalu v Rabatišče šte. 1 ter se priporoča
za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsako-
vrstnega obuvala ter sprejema naročila po
zmernih cenah.

35.000 stiskalnic za grozdje, sadje, obrtne namene itd.

20.000 mastilnih mlinov za sadje in grozdje, veliko število hidrav-
ličnih stiskalnic za obrt in poljedelstvo je izšlo Mayfarth-ovih tovaren.

Leta 1909 je bilo narejenih:

2500 stiskalnic in 1200 mastilnih mlinov.

Neovrgljiv dokaz za odločnost kakovosti istih proizvodov.

Kar brez skrbi se obrnite do

Ph. Mayfarth - a & C.o
tovornice poljedel. strojev železnin in parnih samokovov.

Dunaj II. Jaborstrasse 71.

Zahtevajte brezplačno dopošiljatev ilustrovanih cenikov.

Išče se dober zastopnik.

Loterijske številke.

11. junija.

Dunaj 14 34 28 40 82
Gradec 5 60 89 12 85

JAKOB ŠULIGOJ

= urar c. kr. državne zeleznice =
v GORICI, Gosposka ulica št. 25.



priporoča
zlatnino in sre-
brnino vseh
vrst. Prstane,
poročne rinke,
verižice in vse

druge zlate predmete.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev le za 8 K.

Vsled denarnih zadreg več velikih to-
varn sem dobil naročilo, prodati veliko mno-
žino čevljev mnogo pod tovarniško ceno.
— Prodajam zato vsakomur 2 para čevljev
za gospode in 2 za dame, rjavega ali čr-
nega usnja, zelo elegantno, najmočnejša
šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Ve-
likost po št. Pošilja po povzetju:

A. Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in
črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vi-
nogradov; potem s pylenjskim pivom „PRAZDROJ“ iz
slovesne češke „Mečanske pivovarne“, in izbornim proti-
vinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Proti-
vintu na Češkem, in sicer v sodčkah in steklenicah; z do-
mačim pristnim tropincom I. vrste, lastnega pridelka v
steklenicah.
Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vso kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 50 l naprej
franko goriška postaja. — CENE ZMERNE.

NOVA HIŠA

je na prodaj

v Gorjanskem na Krasu.

Hiša je ob cesti in zelo pripravna
za krčmo ali trgovini.

Naslov pové upravništvo našega lista.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredl Raštelu hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in
drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjske, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kra-
marje, krošnjarje, prodajalce po sejnih
in trgih ter na deželi.

Odlikovana pekarija

in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega
pečiva, torte, kolače za birmance
in poroke, pince itd. Prodaja
različna fina vina in likerje na
drobno ali orig. buteljkah. Pri-
poroča se sl. občinstvu. Cene
jako nizke.

Lekarna
Cristofolotti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
s znamko sv. Antona Padovanskega.



Zdravilna moč
teh kapljic je ne-
prekosljiva. — Te
kapljice uredijo
redno prebav-
ljanje, če se jih
dvakrat na dan
po jedno žličico
popije. — Okrepé
želodec, storé, da sgrine v
krajšem času omotica in ši-
vošna lénost (mrivost). Te kap-
ljice tudi storé, da človek raje je

(Varstvena znamka)

Cena steklenici 60 vin

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega
orodja

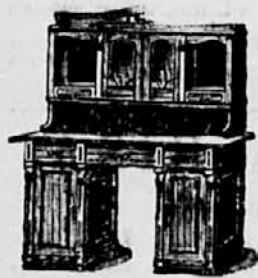
Fr. Leban Gorica,
Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delav-
nico cerkvenega orodja in cerkvenih posod,
svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsa-
kem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in
prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franco. —

odlikovana mizarska delavnica s stro-
jevim obratom

ANT. ČERNIGOJ
Gorica Tržaška ul. št. 18.



Zaloga pohištva
iz
lastne delavnice.
Izdeluje
cerkvena dela,
spovednice,
klopi, okvirje,
klečalnice itd.
Vsakovrstna
dela za stavbe.

Priporočajte med seboj
trgovino
J. Medved
Gorica
Corso Verdi 38.
Postrežba strogo
solidna.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mi-
zarsko in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal slik, stolov in vsega, kar spada
h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz
lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

Goriška zveza
gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo
posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.
Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

ROJAKI POZOR!

Vedno in vedno se je povpraševalo in govorilo,
zakaj da ni v Gorici nobene domače manufakturne
in modne trgovine — a komaj se je ta dobra misel
izprožila, se je tudi ustanovila domača obrt z manu-
fakturnim in modnim blagom **rojakov**

Ivančič & Kurinčič,
Gosposka ulica šte. 11.

Kdor si hoče nabaviti dobro in trajno pomla-
dansko in poletno blago, naj ne zamudi si ogledati
domačo slovensko manufakturno in modno trgovino.
V zalogi je velikanska izbéra možkega in žen-
skega blaga za obleke, raznovrstno perilo, gradl za
postelje, žima, volna, perje, odeje, koci, izgotovljene
stramace (žimnice) in tudi vse potrebščine za krojače
in šivilje.

Nikdo naj ne zamudi prilike si ogledati domačo
trgovino, v kateri se zagotavlja dobro pošteno in do-
mačo postrežbo.

PREPRIČAJTE SE SAMI!

Vzorci se na željo pošiljajo vsakemu poštine prosto
na dom.

ANA LIKAR
v GORICI
Semeniška ulica št. 10.
Velika zaloga
pisarniških in šolskih potrebščin.

V trgovini se dobi papir in
papirnati izdelki, pergamentni
papir za zavijanje masla, svilen
papir in peresa za umetne cve-
tlice, šolske, molitvene in vpišo-
valne knjige, svete podobe, ti-
skovine za duhovnije in župnije.
Sprejema tudi tisk zasebnih
tiskovin, računov, posetnic, na-
pisov itd. itd.

Dobra postrežba, najnižje cene!

VIKTOR TOFFOLI
GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz naj-
ugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter			
Jedilno fino	K 1-04	Marsiglia	K 1-28
istrsko	1-12	Bombay	1-20
Corfù	1-20	Bari	1-40
Puglie	1-20	Lucca	1-60
Jesih vinski		najljepše	2-
		Milo in luči.	

Priporočam čč. duhovščini in cer-
kvenim oskrbništvom.

Edina zaloga oljkinega olja v
Gorici, via Teatro 16 in via Se-
minario 10.

Peter Cotič,
čevljarski mojster, Gorica,
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in
otroke. Naročila z dežele se po pošti raz-
pošiljajo. Cene zmerne.
Edino zastopstvo najboljšega čistila za
črevlje in usnje.

Prva slovenska trgovina z jedil-
nim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI
Gosposka ulica šte. 25

priporoča slavnemu občinstvu v
mestu in na deželi svojo veliko
trgovino raznega jedilnega in ko-
lonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba
točna in solidna. Na željo odje-
malcev v mestu se blago do-
stavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Po znižanih cenah

kupite pri **Franc Ravnikar - ju v Gorici**
RAŠTELJ št. 16

raznovrstne sezijske novosti kakor: Oxford, kambrik, cefir panama, pique, batist, raznovrstno volno, moški kamgarn, cvilih za postelje,
prte, brisalke, srajce, odeje, različne rute za na glavo, cajn za moške, posteljne garniture, naramnice, nogavice itd. Za dobro in sveže blago se jamči!

Platno vseh vrst in žima za novince (novoporočence) vedno v veliki izberi!

Priporoča se najuljudneje

Franc Ravnikar, Gorica
Raštelj 16 (v lastni hiši.)